

HUGO ALFVÈN

1872-1960

Fest-Ouverture för stor militärkår

Festival Overture for large military band

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Finn Rosengren

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 1167/Edition No. 1167
2015
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
ISMN 979-0-66166-264-8

Levande Musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

Orkesterbesättning/Orchestra

3 Flauti, II e III anche Flauti piccoli

2 Clarinetti in Ess

3 Clarinetti in B

4 Corni in Ess

Cornetto in Ess

Cornetto in B

2 Trombe in B

2 Trombe in Ess

2 Tenori in B

2 Tromboni tenori in B

Trombone basso

Bombardino

Bassi

Timpani

Triangolo

Tamburo militare

Piatti

Cassa grande

Hugo Alfvén

Hugo Alfvén är en av Sveriges mest spelade tonsättare – en ställning som han fick ganska tidigt i sin karriär och som han behållit efter sin bortgång. Den ställningen vilar inte minst på att han skapade veritabla repertoarverk inom flera kompositionsområden: rapsodin *Midsommarvaka* för orkester, folkvisbearbetningar som ”Uti vår hage” för kör och ”Saa tag mitt hjerte” för röst och piano.

Hugo Alfvén föddes 1860 i Stockholm. Tidigt faderlös uppfostrades han och fem övriga syskon av modern som hade en matvaruaffär. Han började spela piano, men övergick snart till violin. Han antogs 1887 för studier i violinspel och harmonilära vid Musik konservatoriet, misslyckades något senare att komma in i kompositionsklassen och tog i stället lektioner för Johan Lindegren.

Hugo Alfvén anställdes 1890 som andreviolinist i Hovkapellet, men hade då redan inlett sin bana som tonsättare. Från 1897 vistades han på stipendiemedel långa perioder utomlands för studier och kompositionsarbete. De återkommande utlandsvistelserna upphörde 1910, då Hugo Alfvén utnämndes till *director musices* vid Uppsala universitet. Han innehade den tjänsten till sin pensionering. I Uppsala ledde han Akademiska kapellet, manskören Orphei drängar, men också den blandade kören Allmänna sången.

Efter sin pensionering flyttade Hugo Alfvén till Leksand, en ort som han tidigt kom i kontakt med och som han sommarbodde i under Uppsalaåren. Han avled i Leksand 1960.

Hugo Alfvéns genombrott som tonsättare kom med uruppförandet av andra symfonin 1899. Med rapsodin *Midsommarvaka* från 1903 breddade han sin publik. Fastän han skrev orkesterverk långt upp i åren – sammanlagt fem symfonier, tre rapsodier, två baletter, uvertyrer och sviter samt ett flertal kantater – behöll han sitt senromantiska ideal med stor instrumental prakt, bärande melodier och sofistikerad harmonik.

Under åren i Uppsala gjorde han många tonsättningar för både manskör och blandad kör, i regel inför en stundande konsert. Hans publikvinnande folkvisbearbetningar har blivit särskilt älskade.

Alfvén komponerade också åtskilliga verk för röst och piano – allt från högdramatiska sånger till sådana som mer liknar visor. Alfvéns vokalverk ingår tillsammans med sånger av Emil Sjögren, Wilhelm Stenhammar och Wilhelm Peterson-Berger i en sedan länge klassisk svensk repertoar.

© Gunnar Ternhag, Levande Musikarv

Fest-Ouverture för stor militärkår

I Hugo Alfvéns musikaliska produktion finns tre originalverk för blåsorkester: *Fosterlandssålm*, *Hjalmar Brantings sorgmarsch* och *Fest-Ouverture*. Dessutom har flera av hans verk arrangerats för blåsorkester av andra.

Uvertyren skrevs till invigningen av Allmänna svenska utställningen för konstindustri och konsthantverk på Djurgården i Stockholm 1909 och uruppfördes den 4 juni av Dalregementets musikkår under ledning av tonsättaren. Alfvéns egen datering i originalpartituret visar att han var sent ute med komponerandet: ”2 juni 1909 kl. 10.52 e.m.”. Tiden för stämutskrift och repetitioner måste alltså ha blivit minimal.

Alfvén instrumenterade verket för stor blåsorkester med ett instrumentarium som var aktuellt i Sverige vid den tid då stycket komponerades: 3 flöjter, varav 2 även spelade piccolo, 2 Ess-klarinetter, 3 B-klarinetter (om möjligt koriskt besatta), 4 horn, en Ess-kornett, en B-kornett, 4 trumpet, 3 tromboner (med all sannolikhet ventilinstrument), 2 tenori, en bombardino (ett mässingsinstrument i barytonläge), 2 tubor, pukor och 4 slagverkare.

Uvertyren har aldrig publicerats i sin originalversion förrän nu, medan en ganska kraftigt ominstrumenterad bearbetning för modern, stor blåsorkester av Gunnar Johansson varit tillgänglig som handskrivet material från Svensk Musik.

I Edition Levande Musikarv blir verket nu tillgängligt i två versioner, dels i Alfvéns originalinstrumentation, dels i en bearbetning som har följt grundkonceptet i Alfvéns egen instrumentering men har anpassats för en modern blåsorkesters besättning. Med hjälp av förekommande inprickningar kan stycket dessutom framföras med något variabla resurser.

Kritisk kommentar

Källmaterial

Partitur i autograf, Uppsala universitetsbibliotek, titelsida + 39 notsidor. På titelsidan står "Fest-Ouverture / för / Stor Militärkår / av / Hugo Alfvén / op. 26". På första notsidan saknas titel. Trots den uppenbara tidsnöden vid komponerandet är manuskriptet noggrant och prydligt skrivet, om än inte med den kalligrafiskt utarbetade notpiktur, som annars pryder hans manuskript.

Instrumenten är noterade i följande ordning på partitursidorna:

Flauti och Flauti piccoli, Clarinetti in Es, Clarinetti in B, Cornetto in Es, Cornetto in B, Trombe in B, Trombe in Es, Corni in Es, Tenori, Tromboni tenori, Trombone basso, Bombardino, Bassi, Timpani, Triangolo, Tamburo militare, Piatti och Cassa grande.

Kommentarer

- Mindre fel, såsom felaktiga förtecken, bågar som saknas etc. har rättats utan särskild markering eller kommentar.
- Unisont spel av två instrument som delar notsystem är i autografen angivet både med beteckningen "a 2" och genom att notskrift satts ut både uppåt och nedåt. I utgåvan har beteckningen "a 2" använts i största möjliga utsträckning.
- Repetitionsbokstäverna är utsatta av utgivaren.

Kommentarerna nedan avser autografen.

<i>Takt</i>	<i>Instrument</i>	<i>Kommentar</i>
21	Fl. I, Cl. I in Es	B-förtecken saknas före sista noten.
29–30		Bågen i melodistämmorna saknas men är utsatt på parallellstället i 189–190. I takt 30 finns f.ö. en ändring av själva musiken. Ursprungligen hade melodistämmorna punkterad halvnot + 4-del som i takt 41.
47	Tbn. t., Tbn. b., Bassi	Nyansbeteckningen saknas.
185	Ten.	Nyansbeteckningen saknas.
198–199		Bågarna i melodistämmorna avviker från bågarna på parallell stället i 49–50. Detta kan emellertid vara avsiktligt, då även övriga stämmor är utförda på avvikande sätt, vilket ger en lugnare, mer avspänd känsla här jämfört med den ettrigare karaktären i 49–50.
209	Timp.	Nyansbeteckningen saknas.
277	Tr. II	Nyansbeteckningen saknas.
319	Fl. I	I stället för pauser står tre 4-delar b3-ass3-g3. Alfvén verkar alltså ha tänkt att flöjten skall dubblera melodi stämman i överoktaven, något som emellertid inte är genomfört i de följande takterna.

Hugo Alfvén

Hugo Alfvén is one of Sweden's most performed composers – a position he received quite early in his career and that has perpetuated since his decease. This position rests not least on the fact that he created veritable repertoire works in several compositional styles: the orchestral rhapsody *Midsommarvaka* (Midsummer Vigil) and folk song adaptations such as 'Uti vår hage' for choir and 'Saa tag mitt hjerte' for voice and piano.

Hugo Alfvén was born in Stockholm in 1860. Fatherless at a young age, he was raised together with his five siblings by his mother, who owned a grocery store. At first he began playing the piano, but quickly switched over to the violin. In 1887 he was accepted to the Royal Conservatory of Music in Stockholm for studies in violin performance and harmony. Later, failing entry to the composition studies class, he began taking private lessons from Johan Lindegren.

In 1890, Hugo Alfvén began employment as second violinist with the Royal Court Orchestra, but by then he had already been treading a new path as composer. Funded by grants, in 1897 he began to pursue further studies and compose for extended periods abroad. These reoccurring foreign visits halted in 1910, when Hugo Alfvén was named *director musices* at Uppsala University. He kept this position until he retired. In Uppsala he led the Academic Orchestra, the Orphei Drängar male choir, and the Allmänna Sängen mixed choir.

After retirement, Hugo Alfvén moved to Leksand, a place he had come in contact with early on, and which had been his summer abode during his many years in Uppsala. He died in Leksand in 1960.

Hugo Alfvén's breakthrough as a composer came with the premier of his Second Symphony in 1899. His audience expanded rapidly through performances of his orchestral rhapsody *Midsommarvaka* from 1903. Although he wrote orchestral works until late in life – a total of five symphonies, three rhapsodies, two ballets, overtures, suites and several cantatas – he retained his late romantic idiomatic style with great instrumental splendour, sustaining melodies and sophisticated harmonies.

Throughout his years in Uppsala, he wrote many compositions for both male and mixed choirs – usually for upcoming concerts. His popular folk song adaptations have become particularly beloved.

Alfvén also composed numerous works for voice and piano – everything from dramatic art songs to those more resembling folk tunes or ballads. Together with songs by Emil Sjögren, Wilhelm Stenhammar and Wilhelm Peterson-Berger, Alfvén's vocal works are an intrinsic part of the traditional classic Swedish repertoire.

© *Gunnar Ternhag*, Levande Musikarv

Trans. Thalia Thunander

Festival Overture for large military band

Included in Hugo Alfvén's musical output are three original works for wind band: *Fosterlandspsaln*, *Hjalmar Brantings sorgmarsch* and *Fest-Ouverture* (Festival Overture). In addition, several of his works have been arranged for wind band by others.

The overture was written for the inauguration of the 1909 Swedish Exhibition for Industrial Arts and Crafts on the island of Djurgården in Stockholm, and was premiered on 4 June by the Royal Dalecarlian Regiment Music Corps under the leadership of the composer. Alfvén's own dating of the original score shows that he composed the piece quite late, on '2 June 1909 at 10:52 PM'. The time left for writing the various parts and for rehearsal must have been rather minimal.

Alfvén wrote the work for large wind band with an orchestration that was typical in Sweden at the time it was composed: 3 flutes (of which two also played piccolo), 2 E-flat clarinets, 3 B-flat clarinets (if possible with two or more players to each part), 4 horns, an E-flat cornet, a B-flat cornet, 4 trumpets, 3 trombones (mostly likely valve

instruments), 2 tenori, one bombardino (a brass instrument in the baritone register), 2 tubas, timpani and 4 percussionists.

The overture has never been published in its original version until now, while a rather extensively reorchestrated arrangement for large modern wind band made by Gunnar Johansson has been available as hand-written material from Swedish Music Information Center.

In the Edition Swedish Musical Heritage, the work now becomes available in two versions, one in Alfvén's original orchestration, and one in an arrangement that follows the basic outlines of Alfvén's original orchestration but which has been adjusted to suit a modern wind band. This piece can now, with help from these two versions, be performed using a variety of resources.

© *Finn Rosengren*, Levande Musikarv
Trans. Jill Ann Johnson

Kritisk kommentar

Källmaterial

Partitur i autograf, Uppsala universitetsbibliotek, titelsida + 39 notsidor. På titelsidan står "Fest-Ouverture / för / Stor Militärkår / av / Hugo Alfvén / op. 26". På första notsidan saknas titel. Trots den uppenbara tidsnöden vid komponerandet är manuskriptet noggrant och prydligt skrivet, om än inte med den kalligrafiskt utarbetade notpiktur, som annars pryder hans manuskript.

Instrumenten är noterade i följande ordning på partitursidorna:

Flauti och Flauti piccoli, Clarinetti in Es, Clarinetti in B, Cornetto in Es, Cornetto in B, Trombe in B, Trombe in Es, Corni in Es, Tenori, Tromboni tenori, Trombone basso, Bombardino, Bassi, Timpani, Triangolo, Tamburo militare, Piatti och Cassa grande.

Kommentarer

- Mindre fel, såsom felaktiga förtecken, bågar som saknas etc. har rättats utan särskild markering eller kommentar.
- Unisont spel av två instrument som delar notsystem är i autografen angivet både med beteckningen "a 2" och genom att notskrift satts ut både uppåt och nedåt. I utgåvan har beteckningen "a 2" använts i största möjliga utsträckning.
- Repetitionsbokstäverna är utsatta av utgivaren.

Kommentarerna nedan avser autografen.

<i>Takt</i>	<i>Instrument</i>	<i>Kommentar</i>
21	Fl. I, Cl. I in Es	B-förtecken saknas före sista noten.
29–30		Bågen i melodistämmorna saknas men är utsatt på parallellstället i 189–190. I takt 30 finns f.ö. en ändring av själva musiken. Ursprungligen hade melodistämmorna punkterad halvnot + 4-del som i takt 41.
47	Tbn. t., Tbn. b., Bassi	Nyansbeteckningen saknas.
185	Ten.	Nyansbeteckningen saknas.
198–199		Bågarna i melodistämmorna avviker från bågarna på parallellstället i 49–50. Detta kan emellertid vara avsiktligt, då även övriga stämmor är utförda på avvikande sätt, vilket ger en lugnare, mer avspänd känsla här jämfört med den ettrigare karaktären i 49–50.
209	Timp.	Nyansbeteckningen saknas.

277	Tr. II	Nyansbeteckningen saknas.
319	Fl. I	I stället för pauser står tre 4-delar b3-ass3-g3. Alfvén verkar alltså ha tänkt att flöjten skall dubblera melodistämman i överoktaven, något som emellertid inte är genomfört i de följande takterna.